

зображення, гранично наближені до форм, які реально існують у природі. Окрему групу становлять восьмипелюсткові квіти, що мають ланцеподібні пелюстки і серединки у вигляді ромбів і кругів. Вазон, корзина, горщик є композиційною основою, з якого виростає центральний елемент, розростаючись вертикально вверх.

Водночас і паралельно з дослідженнями традиційного українського народного вишивання різних областей та історичних центрів? здійснювались активні спроби узагальнення закономірностей розвитку цього різновиду мистецтва на загальнонаціональному рівні [5, с. 190].

Аналіз літератури засвідчує, що мистецтво вишивки на теренах сучасної України має глибоке історичне коріння і було відоме ще в доісторичні часи. В епоху піднесення Київської Русі мистецтво вишивки досягло високого художнього рівня і було складовою виготовлення одягу практично всіх верств населення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Винокур Й.С. *Матеріали до українського мистецтвознавства: зб. наук. праць / Й.С. Винокур, С.В. Трупчанінов; НАН України, Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнографії ім. М. Рильського.* – К.: Глобус, 1997. – 190 с.
2. Булгакова-Ситнік Л. *Подільська народна вишивка / Л. Булгакова-Ситнік Л.* – Л.: Ін-т народознавства НАН України, 2005. – 328с.
3. Гарас Г. *Майстри народного мистецтва / Г. Гарас.* – К.: Мистецтво, 1974. – С. 33.
4. Гургула У. *Народне мистецтво західних областей України / У. Гургула.* – К.: Мистецтво, 1965. – 274 с.
5. Захарчук-Чугай Р. В. *Українська народна вишивка. Західні області УРСР / Р.В. Захарчук-Чугай.* – К.: Наук. думка, 1988. – 190 с.
6. Кольбенаєр Е. *Взори вишивок домашнього промислу на Буковині 1902–1912 / Еріх Кольбенаєр.* – Чернівці: Колір-Друк. Ч. 1. – С. 99.
7. Космина О.Ю. *Українське традиційне вбрання Київщини кінця ХІХ–ХХ ст. / Космина О. Ю.* – К.: Хрещатик, 1994. – 50 с.
8. Левчук В. А. *Червоними і чорними нитками / В.А. Левчук.* – К.: Реклама, 1986. – 62 с.
9. Нікішенко Ю.І. *Символіка рослинних орнаментів української вишивки на одязі початку ХХ ст. / Ю. І. Нікішенко // Наукові записки НаУКМА: зб. наук. праць.* – Т.19. Теорія та історія культури. – К.: Видавн. дім «КМ Academia», 2001. – С. 30–34.
10. Свйонтек І. В. *Гуцульські вишивки Карпат. Мистецтво орнаменту / І.В. Свйонтек // Народне мистецтво.* – 2005. – С. 267.
11. Шандро М. *Гуцульські вишивки [текст] / Мирослава Шандро; [пер.: англ. О. Колесник, рум. Л. Олар] = Cusături huțule / Miroslava Șandro = Hutsul embroideries / Myroslava Shandro.* – Чернівці: Букрек, 2005. – 76. с.: кольор. іл., фотогр.

Ніна Стеф'юк
(Косів, Україна)

ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ СПЕЦІАЛІЗАЦІЙ «ХУДОЖНЯ ВИШИВКА ТА МОДЕЛЮВАННЯ ОДЯГУ» І «ДИЗАЙН КОСТЮМА» КОСІВСЬКОГО ІНСТИТУТУ ПРИКЛАДНОГО ТА ДЕКОРАТИВНОГО МИСТЕЦТВА ЛЬВІВСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ МИСТЕЦТВ

Досліджується історія розвитку спеціалізацій «Художня вишивка та моделювання одягу» і «Дизайн костюма» Косівського інституту ПДМ ЛНАМ. Аналізуються етапи становлення, відновлення і розвитку, методика викладання і виховання національно-спрямованої творчої особистості.

Ключові слова: школа, спеціалізація, художня вишивка, моделювання одягу, дизайн костюма, викладач, мистецтво, стиль.

Унікальна спадщина народного мистецтва Гуцульщини стала підґрунтям створення званої в світі Косівської мистецької школи.

У 1939 році відновлюється робота загальноосвітніх шкіл Косівського району. З ініціативи завідувача районного відділу освіти Олександра Цепкала (16. XI. 1939 р. директор М. Куриленко) відновлюється робота фахової школи «Гуцульське мистецтво». З причин, що така школа не могла діяти в системі загальної освіти, районне управління звернулось із проською до Станіславського обласного відділу у справах мистецтв при РНК УРСР про створення у Косові мистецького навчального закладу.

Раднарком УРСР 11 червня 1940 року видає постанову «Про організацію Косівського художньо-промислового училища». Термін навчання 5 років. Під керівництвом директора Ремиги Олексія Івановича в училищі відкривається 5 відділів: столярство, різьба по дереву, ткацтво, килимарство, вишивка як «відділення домашніх робіт і домашнього господарства». Тоді ж відбувся перший набір учнів. Вже на початку створення училища тут навчалися шістдесят юнаків і дівчат із навколишніх сіл Гуцульщини [1, 42-43].

У 1941 році назва відділення змінюється на «відділення художньо-декоративної вишивки».

З 1945 року назва змінюється на відділення «художньої вишивки».

Керували закладом люди прислані із східних областей України. Та головну роль у визначенні змісту освіти відігравали косів'яни – Василь Девдюк, Володимир Туз, Ганна Герасимович, Микола Гулейчук, Федір Когут, Михайло Фединський та ін.

Саме викладацький колектив, знавці та майстри народного мистецтва зберегли навчальний заклад в умовах німецької окупації. Очолював школу тоді знаний різьбяр, графік, громадський діяч Микола Гулейчук (1883-1945 рр.). Учні школи оволодівали різьбленням, столярною справою, ткацтвом та вишивкою.

Та головне, що ця молодь була врятована зусиллями М. Гулейчука та діячів повітової делегатури Українського Центрального Комітету Ф. Когута і М. Наняка від примусового вивезення до Німеччини на роботу [2, 2]. Більше того учні «промислівки» отримували стипендію, для них було організовано гуртожиток з безплатним харчуванням, що в умовах голоду 1942-1943 рр. набувало особливого значення.

Джерелами створення відділу вишивки були живі, багаті традиції гуцульського вишивального мистецтва. Перший набір учнів відділу відбувся у 1940 році. Очолювала відділ майстер вишивки і килимарства Ганна Юліанівна Герасимович, викладач композиції і майстерності.

Герасимович Г.Ю. народилася 28 березня 1889 року в селі Пилипчому Борщівського р-ну Тернопільської обл. У 1899 році переїхала з батьками в с.Рибне біля Косова на Гуцульщині.

З юних літ вчилася вишивати, пробувала малювати. У 1903 році закінчила Руський дівочий інститут в Перемишлі. Бажання стати митцем привило її у 1908 році у Чернівці до приватної малярської школи М. Івасюка. У 1921 році Ганна Герасимович переїхала до Косова, де займалася килимарством, працювала у спілці «Гуцульське мистецтво». У 1924-1937 рр. брала участь у художньо-промислових виставках, у тому числі у м. Львові (1930 р.). У 1940-1955 роках викладала художню вишивку і технологію в Косівському училищі прикладного мистецтва.

У час німецької окупації українська інтелігенція, освітянські сили всіляко підтримували політику окупаційної держави щодо відродження та створення шкіл.

У цей час Український центральний комітет виділяє, як на воєнний, час значні кошти для розвитку мистецької освіти. Із цих коштів значна частка, на рівні зі Львовом, виділяється на розвиток мистецької освіти в Косові. Про діяльність Косівської мистецької школи під час війни свідчать архівні документи: вписи до школи, фотографії про навчання учнів у майстернях, накази про призначення на роботу

керівних осіб та викладачів школи, відомості про одержання ними заробітної плати тощо.

Із витягу автобіографії Ганни Герасимович довідуємось: «Від 1940 по 1944 роки працювала у художньо-промисловому училищі в м. Косові. У 1943 році проходила перевишкіл у м. Львові і зложила два іспити: шиття і вишивка».

Під час навчання на відділі художньої вишивки учні виконували фрагменти орнаментів вишивок в основному на фабричному (штапельному) полотні кольоровими фабричними нитками муліне; мережки- білими. До наших днів збереглися роботи учнів відділу вишивки, які свідчать про вимогливе ставлення викладачів до виконаного завдання.

Фрагменти вишивок вражають досконалістю, охайністю, грамотністю. Однак система у вивченні майстерності художнього вишивання була порушена через брак послідовності і наступності. Дипломні роботи учнів вражають високою професійністю виконання.

Після війни робота училища поновлюється і вдосконалюється. Керівництво училищем здійснює художник Володимир Гуз.

З 1945 р. училище очолює Олексій Григорович Соломченко, мистецтвознавець і член СХ України. В 1948 році здійснено перший випуск спеціалістів в кількості 10 осіб. Серед випускників були такі, що вступили і навчались до Другої світової війни, під час війни, і закінчили навчальний заклад у 1948 році. Перший випуск спеціалістів відділу художньої вишивки, крою та моделювання відбувся у 1950 році. Першими дипломованими спеціалістами стали Балагурак Катерина, Балагурак Юлія, Бикалович Оріся, Боєчко Ольга, Малявська Анастасія, Стеф'юк Марія, Стеф'юк Галина, Яхнівська Тетяна.

Із записів Сем'яніва І.С. довідуємось, що всього до 1955 року було підготовлено 17 спеціалістів художньої вишивки, крою та моделювання.

Заслугою директора училища Олексія Григоровича Соломченка є збереження фрагментів орнаментів вишивок різних областей України (фонд відділу «Дизайну костюма» КПДМ ЛНАМ) з підписами учнів і років навчання, окремих одягових виробів: сорочечок – копій дорослих вишиванок (гуцульської вишиванки оздобленої низинкою і полтавської оздобленої техніками білого шиття), а також курсових і дипломних проектів випускниць відділення, а саме: портрети Т.Г. Шевченка, І. Франка, Л. Толстого, Лермонтова, Ольги Кобилянської, Лесі Українки (1950-ті роки) до наших днів вони збереглися у фонді відділення дизайну костюма, а саме «портрет Лесі Українки» (1955 рік) виконала Марія Стеф'юк с. Рожнів Косівського р-ну. У фотографіях збереглися курсові роботи з професійної майстерності – це вироби інтер'єрного призначення: вишивані рушники, серветки, доріжки, скатертини, ширми, фіранки, сорочки, сукні (з домашнього архіву випускниці Малявської Анастасії). Матеріали з архіву КПДМ свідчать, що інструктором з вишивки в училищі була Ганна Герасимович; викладачем композиції – Уляна Грищенко – випускниця Київського (лаврського) художньо-промислового училища. Разом з учнями Грищенко У. і Герасимович Г. розробляли і створювали рисунки інтер'єрних і одягових композицій (свідчать фото з домашніх архівів випускників, В. Соломченка, У. Грищенко), копіювали народні зразки традиційних вишивок, створювали авторські композиції. Їх роботи відзначаються синтезом традицій народної вишивки Гуцульщини і Покуття з власними знахідками. В їх роботах відчувається також зв'язок традиційного українського мистецтва вишивання з вишивками народів, які входили до складу Радянського Союзу. Це, насамперед, орнаментальне оздоблення портретів українських і російських письменників: українські письменники оздоблені російськими вологодськими вишивками; російські – гуцульською вишивкою «низинка». На заняттях з майстерності вишивання учні вивчали традиційні техніки художнього вишивання. На жаль, програмових і методичних матеріалів з 1939 по 1955 роки не збереглося.

У 1955 році відділення художньої вишивки, крою та моделювання одягу в Косівському художньо-промисловому училищі було закрито з необміркованих причин. Студентів відділу було переведено на аналогічну спеціалізацію до Вижницького училища декоративно-ужиткового мистецтва. Звільнено і переведено до цього училища викладача композиції Уляну Грищенко (Наказ №97 по Косівському училищі прикладного мистецтва від 20.08.1955 р.). Це негативне явище на декілька років відкинуло розвиток гуцульського вишивального мистецтва в особах декількох поколінь талановитих митців. Хоча підготовка фахівців у закладі здійснюється за спеціалізацією художня обробка дерева.

Однак, дирекція і покоління викладацьких колективів Косівського художньо-промислового училища всілякими засобами збагачували надбання методики традиційної школи в аспекті тогочасних нормативних вимог художньої освіти. Створюється музейна збірка творів майстрів народного мистецтва, професійних майстрів, дипломних робіт студентів. Формується бібліотека закладу. Розробляються свої творчі методи фахової підготовки про що свідчить творча діяльність декількох поколінь випускників закладу. Вводяться нові дисципліни: основи композиції, історія мистецтв, історія народних художніх промислів України, розробляються навчальні програми з врахуванням навчально-методичних надбань та вимог традиційної школи, закладаються основи наукової роботи, налагоджуються зв'язки з Львівським інститутом прикладного та декоративного мистецтва з питань методики та фахової підготовки, проводяться спільні фахові семінари. Укрмісцевпром, якому підпорядкувався заклад був зацікавлений у фаховій підготовці висококваліфікованого робітника різних промислів. Згодом назву закладу було перейменовано на Косівський технікум народних художніх промислів ім. В.І. Касіяна. У 80-ті роки при директору Сусак К.Р., завершується будівництво закладу.(навчальні майстерні, аудиторії). Зміцнюється, вдосконалюється матеріальна база відповідно до потреб сьогодення і навчального процесу. В навчальний процес вводяться практики виробничі та етнографічні, широко розвивається творча діяльність закладу, що зарекомендує Косівську школу на всеукраїнських, союзних виставках. Міністерства освіти союзних республік звертаються до Міністерства вищої і середньої спеціальної освіти СРСР з проханням здійснити підготовку фахівців для їхніх республік: Казахстану, Киргизстану, Росії, Молдавії, Білорусії, Таджикистану, що сприяє визнанню Косівського технікуму серед однотипних навчальних закладів Союзу. У 1988 році під час проходження атестації при Міністерстві вищої та середньої спеціальної освіти СРСР директорів художніх навчальних закладів, користуючись популярністю та визнанням Косівської мистецької школи директору Сусак К.Р. вдається вирішити питання про зміну статусу технікуму на Косівський коледж прикладного та декоративного мистецтва. Завдяки наполегливій праці і авторитету директору К.Р. Сусак у 1989 році вдається відкрити (поновити діяльність) спеціалізацій: художнє ткацтво і художня вишивка та моделювання одягу. [1, 47]: «Ще в 1989 році, обіймаючи посаду директора цього інституту, К. Сусак за власною ініціативою та наполегливими переконаннями органів фахової освіти, урядових і державних установ відкрила, точніше поновила відділ художньої вишивки і моделювання одягу» [1, 252-261]. Так почався наступний період у розвитку відділення моделювання одягу.

Викладачем дисципліни «Основи композиції» був запрошений Чіх Василь Васильович – викладач композиції відділу художньої обробки шкіри, заступник директора з навчальної роботи; фахової «Майстерності» – випускниця відділу ХВКМ 1955 року Малявська Анастасія Миколаївна, яка працювала у Косівській середній школі до виходу на пенсію у 1986 році. Її роботи вишиванки характерні або відзначаються високим мистецьким рівнем, досконалістю техніки виконання. Вже з першого року навчання на відділі студенти під керівництвом досвідченого педагога вишили рушник на царські ворота до москалівської церкви як дарунок для відновлення

у 1990 році храму.

У 1990 році викладачем основ моделювання II курсу було запрошено Шкрібляк Марію Іванівну досвідченого майстра-кравця (закінчила спеціалізовані трьохрічні кравецькі курси) з 35-літнім стажем роботи в цій галузі: працювала закрійником у районному Будинку побуту, вела курси крою та шиття при Косівському районному будинку культури.

Викладачем композиції II курсу призначено Коб'юк Анастасію Дмитрівну, досвідченого викладача композиції відділу художньої кераміки, викладачем композиції III курсу призначено Кіндій Ярославу Миколаївну провідного викладача композиції відділу художньої обробки шкіри. Першими студентами відновленої спеціалізації училища були Віроzub Леся, Давидян Галина, Кіящук Дзвенислава, Передярко Галина, Рйопка Леся, Сушко Леся, Ткачук Іванна.

Завдяки старанням директора К. Сусак і під її безпосереднім керівництвом, на протязі 1989-1991 років було засновано навчальну матеріально-технічну базу відділу художньої вишивки і моделювання одягу: створено майстерню з роботи в матеріалі, кабінет композиції (технології, дипломного проектування), майстерню основ моделювання і конструювання. Через державні й відомчі управлінські інстанції Сусак К.Р. вдалося домогтися, аби базові підприємства допомогли в обладнанні майстерень (в тому числі, інших відділів навчального закладу) необхідним обладнанням, механічним і технологічним устаткуванням, інструментами, матеріалами.

Таку допомогу відділу ХВМО надало підприємство з м. Івано-Франківська – швейна фабрика художніх виробів імені Рози Люксембург презентувала 2 швейні машини 22 класу, тканину сорочкову 20 метрів, нитки муліне виробництва м. Ленінграду (завод «Спутнік»). В наступні роки фабрика художніх виробів приймала на виробничу практику студентів III-го року навчання присвоюючи відповідно кваліфікаційний розряд майстра-художника художнього вишивання. Керівником практики був Сорохан Богдан Іванович потім Сем'янів Іван Степанович.

Важливою заслугою Катерини Романівни Сусак було налагодження навчального процесу кафедри. У співавторстві з Кириченко Ніною Андріївною (викладачем рисунку, живопису і пластичної анатомії) за 1990-1991 роки було розроблено навчальні програми відділення, зокрема, проект програми з роботи в матеріалі, проект програми з композиції, проект програми з основ моделювання, конструювання і технології шиття одягу, проект програми з технології і матеріалознавства.

З вересня 1991-1992 н.р. відділення художньої вишивки і моделювання одягу поповнилося кваліфікованими викладачами і в складі колективу основи композиції, композицію викладала Гринюк Марія Миколаївна, випускниця КТНХП і Львівського державного інституту ПДМ, провідний викладач композиції відділу художньої кераміки, яка розробила авторську програму з основ композиції (не тільки для відділу ХВМО); роботу в матеріалі і композицію III курсу викладала Кириченко Ніна Андріївна, випускниця Косівського технікуму народних художніх промислів ім. Василя Ілліча Касіяна і Івано-Франківського державного педагогічного інституту ім. Василя Стефаніка (художньо-графічного факультету); роботу в матеріалі I і II курсів викладала Сусак Катерина Романівна, випускниця Чернівецького державного університету імені Ю. Федьковича. Кваліфікований педагог, автор програми з роботи в матеріалі відділення ХВМО, член Співки народних майстрів заслужений працівник освіти України; технологію викладала Близнюк Олена Валентинівна, випускниця Київського державного інституту легкої промисловості.

У Косівському училищі прикладного та декоративного мистецтва К. Романівна пропрацювала на той час 22 роки (з 1969 р.) пройшовши професійний шлях педагогічного зростання від викладача до директора, присвятила себе фаховій підготовці спеціалістів різних галузей мистецтва, творчій і науковій роботі. Її найбільшою мрією була підготовка фахових спеціалістів з художнього вишивання і

моделювання одягу на рівні з підготовкою студентів інших провідних спеціалізацій навчального закладу. Тому вона не аби як відповідально ставилася до будь-якої ділянки навчально-виховного процесу відділення ХВМО, вимагаючи цього, перш за все, від себе і від кожного викладача відділення.

У 1992-93 навчальному році на відділу ХВМО працювали: Близнюк Олена Валентинівна – викладач технології, Гринюк Марія Миколаївна – викладач основ композиції, Кириченко Ніна Андріївна – викладач композиції і роботи в матеріалі III і IV курсів, Сусак Катерина Романівна – викладач роботи в матеріалі I і II курсів, Кіндій Ярослава Миколаївна – викладач композиції II курсу, Шкрібляк Марія Іванівна – викладач основ моделювання конструювання і технології шиття одягу, Приймак Дарія Антонівна – завідувача майстерні, Фіцич Іван Антонович – лаборант відділу ХВМО, завідувача цикловою комісією призначено Кириченко Н.А.

Головним проблемним питанням роботи циклової комісії художньої вишивки і моделювання одягу тоді було систематичне вдосконалення методичної підготовленості викладачів для проведення ефективної навчально-виховної підготовки студентів. Організаційна робота була спрямована на підготовку кабінетів, майстерень до ефективного навчання і плани роботи циклової комісії були спрямовані на вдосконалення ефективності навчально-виховного процесу за дисциплінами: підготовка методичних розробок, методичних рекомендацій до практичної і самостійної роботи, контроль знань, стан забезпечення матеріалами, розвиток творчої діяльності, постійне вдосконалення якості знань. Це все для успішного вирішення проблем підготовки кваліфікованого випускника.

У 1992-1993-му році було надруковано всі навчальні програми фахових дисциплін відділу. Проблемним залишилось: розробка і апробація нової програми з основ моделювання, конструювання і технічного шиття спрямована на підготовку кваліфікованого спеціаліста.

У 1994 році була прийнята Державна національна програма в Україні «Освіта України XXI століття» яка висвітила стратегію реформування освіти в Україні. Дирекція нашого навчального закладу разом з провідними викладачами відповідно до завдань національної Програми розробляють власне програму – концепція діяльності. У цьому ж році наш навчальний заклад входить в єдиний комплекс закладів мистецької освіти під егідою Львівської академії мистецтв (ректор Еммануїл Мисько). Розробляється і апробується нове (вже друге) покоління навчальних планів. У їх змісті використано надбання навчальних планів попередніх поколінь, відпрацьовано нові настанови. Переглядаються, доповнюються і видаються нові навчальні програми.

У 1995 році Косівське училище прикладного та декоративного мистецтва акредитовано за I освітньо-кваліфікаційним рівнем і атестовано за II-м із зміною статусу в Коледж – ККПДМ ім. В.І. Касіяна.

Викладацький колектив відділу художньої вишивки і моделювання одягу у своїй навчально-виховній діяльності основну увагу приділяв не тільки підготовці кваліфікованих майстрів, а й розвитку культури українського народу, відродженні, збереженні і розвитку народних традицій.

Свідченням чого є курсові і дипломні роботи студентів відділення: «Портрет «Українка» – автор Хань Оксана (1993 р.), «Декоративне панно «На Івана Купала»» – автор Павловська Оксана (1993 р.), «Декоративне панно «Замок»» – автор Позняк Наталія (1993 р.), «Колекція декоративних серветок «Святкові» – автори Калинюк Олександра, Близнюк Наталія (1994 р.); фрагмент вишивки рукава жіночої сорочки «Чорненки» – виконали студенти I курсу ХВМО (керівник К.Р. Сусак, 1995 р.). дипломна робота «Чоловіча сорочка «Осіньна мелодія»» – дипломник Павловська Оксана (керівник Кириченко Н.А., 1995 р.), дипломна робота «Тематичний рушник «Україна»» – дипломник Хань Оксана (керівник Сусак К.Р., 1995 р.), дипломна робота «Рушник для образу Святого Василя Косівської греко-католицької церкви Василя

Великого» – дипломник Передерко Галина (керівник Кириченко Н.А., 1994 р., дипломна робота «Святкова чоловіча сорочка» – дипломник Давидян Галина (керівник Сусак К.Р., 1994 р.), дипломна робота «Святкова жіноча сорочка» – дипломник Рйопка Леся (керівник Кириченко Н.А., 1994 р.) та ін.

Прагнення синтезу традицій і сучасності через традиційні та нові виражальні засоби вимагало від викладацького колективу відділення ХВМО професійної фахової підготовки та високого творчо-пошукового потенціалу в своїй педагогічній діяльності, вимогливості до себе і до студентів.

Працюючи викладачем професійної майстерності з художнього вишивання, Сусак К.Р. сама розробляла взірці швів і технік оздоблення вишиванням, вимагала від студентів надзвичайно скрупульозного відтворення зразка як з лицьової, так і зворотної сторін, вчила як правильно викінчувати завдання, підбирати відповідні вишивальні матеріали. Тому велике значення викладач приділяла копії роботи народного майстра. Починаючи з 1991 року, К.Р. Сусак зі студентами I курсів виконала ряд (9) копій традиційних сорочок забутими або маловідомими техніками художнього вишивання: фрагмент рукава жіночої сорочки «Чорненки» – виконаний технікою «навиване», «Червоненки» – штепуванням; «Червоненки» – крученими швами, «складеними швами», «ключовим шитвом» і т. ін. Щоразу завдання були складнішими але цікавими. Це привчало студентів до праці, витривалості, любові до обраного фаху, до досягнення якнайкращих результатів довготривалої праці.

Умінням «вчити вчитись» викладач К.Р. Сусак була авторитетом у своїх молодших колег викладачів роботи в матеріалі відділу: Швед О.В. (II курс) і Кириченко Н.А. (III-IV курс). Тісна співпраця з кафедрою історії мистецтв, де студенти займались науково-дослідницькою роботою під час етнографічних та наукових практик сприяла відтворення серії традиційних сорочок Гуцульщини та Покуття.

Вдосконаленню навчання з композиції і проектування сприяла розробка авторської програми з основ композиції Гринюк М.М. яка підтримала ідею Сусак К.Р. у проектуванні вишитих виробів, мислити техніками художнього вишивання, можливостями поєднання тих чи інших технік і прийомів вишивання. Професійний художник вимагала від студентів наполегливої праці, самовдосконалення. Фаховою радою коледжу було відзначено курсові проекти студентів II і IV курсів: «Святковий комплект серветок» Калинюк Лесі (II курс), комплект вишитих виробів для інтер'єру «Осінні мотиви» Осташок Ганни, керівник Гринюк М.М.

Методиці викладання спецдисциплін надавалось на кафедрі особливого значення.

У 1995 році кафедра ХВМО ККПДМ ім. В.І. Касіяна поповнилась новим викладачем роботи в матеріалі Швед Ольгою Василівною, студенткою Івано-Франківського педагогічного університету ім. В.Стефаніка. З 1996 року – викладачем композиції Сорохан Іванною Богданівною, випускницею Івано-Франківського педагогічного університету. Викладачем технологічного обладнання швейного виробництва призначено майстра виробничого навчання Кузіва М.П., студента Одеського педагогічного університету ім. Ушинського.

У 1995-1996 н.р. успішно захистили дипломи молодшого спеціаліста з художньої вишивки і моделювання одягу студенти відділу: Боєчко Олеся «Вбрання для школярки «Гуцулочка» (керівник Сусак К.Р.), Деделюк Світлана «Комплект вишитих виробів для молитовного кутка» (керівник Кириченко Н.А.), Оріся Соколюк «Ламбрекен «Гірська соната»» (керівник Сусак К.Р.), Гулій Ольга «Декоративне панно «Літо»» (керівник Кириченко Н.А.), Дутка Світлана «Портрет- картина «Лілея» (керівник Кириченко Н.А.), Позняк Наталія «Комплект святкового жіночого одягу «Подоланка»» (керівник Кириченко Н.А.), Калинюк Олександра «Весільний костюм для нареченого» (керівник Сорохан І.Б.), Романів-Близнюк Наталія «Весільний одяг для нареченої» (керівник Сусак К.Р.), Лозинська Леся «Комплект вишитих виробів для

дитячого ліжечка»(керівник Кириченко Н.А.), Феркалюк Дарія «Весільна сорочка Червона калина» (керівник Сусак К.Р.).

Особливим захистом дипломних робіт в історії відділу ХВМО ККПДМ ім. В.І.Касіяна був 1996-1997 н.р. У цей рік захищались студенти IV і V курсів коледжу, які навчались за старою і новою навчальними програмами.

Державною кваліфікаційною комісією із захисту дипломних робіт V курсу ХВМО було відзначено роботи: Горбатої Н. «Декоративне панно «На Івана Купала» (керівник Кириченко Н.А.), Дереш О. «Святкова чоловіча сорочка» (керівник Сусак К.Р.), Кашиної Т. «Святкова жіноча сорочка за мотивами замагорівських вишивок» (керівник Кириченко Н.А.), Кіндрат Л. «Комплект верхнього жіночого одягу за мотивами народного одягу Центральної України» (керівник Кириченко Н.А.), Мотрич І. «Комплект вишитих виробів для святкового столу» (керівник Швед О.В.), Попович С. «Комплект святкового одягу за мотивами Київської Русі «Ярославна»» (сукня) (керівник Кириченко Н.А.), Помф'юк О. «Комплект святкового одягу за мотивами Київської Русі «Ярославна»» (прикраса з бісеру) (керівник Швед О.В.), Федорів О. «Комплект дитячого одягу до Першого Святого Причастя» (керівник Кириченко Н.А.), Цьок Л. комплект фіранок «Гірська мелодія» (керівник Сорохан І.Б.).

Державною кваліфікаційною комісією із захисту дипломних робіт IV курсу ХВМО було відзначено роботи: Бурдяк Т. «Весільний рушник»(керівник Сусак К.Р.), Лаврентович Я. «Святкові національні костюми для дівчинки за мотивами снятинського народного одягу»(керівник Гринюк М.М.), Писар М. «Святкова сукня «На Івана Купала» (керівник Гринюк М.М.), Матійчук Л. «Комплекти дитячого одягу за мотивами хімчинської вишивки (одяг для школярки)» (керівник Сусак К.Р.), Доцяк І. «Чоловіча сорочка за мотивами вишивок с. Старий Косів» (керівник Кириченко Н.А.), Кіндзерської Г. «Скатертина Великодня» (керівник Сусак К.Р.), Чепиги Я. «Весільна скатертина» (керівник Сусак К.Р.), Нігай Т. декоративне панно «Ти скажи мені калино» (керівник Кириченко Н.А.).

Вагомою подією у розвитку відділення ХВМО I і II ОКР, а також всього навчального закладу відбулося відкриття виставки «Живі традиції Гуцульщини» Косівського коледжу прикладного та декоративного мистецтва ім. В.І.Касіяна в Національному музеї у м. Львові. Відкривав виставку Голова Львівського відділення Національної спілки художників України І.М. Саматос, посол Польщі в Україні. На відкритті виставки були присутні викладачі ЛНАМ та інтелігенція м. Львова. Відкриття виставки відбулося з рекламним показом моделей сучасного одягу, запроєктованого і виготовленого в матеріалі студентами відділення ХВМО: «Комплект одягу «Ярославна» (Попович С., Помф'юк О.), жіноча весільна сорочка «Червона калина» (Феркалюк Д.), «Дитячі комплекти за мотивами хімчинської вишивки» (Матвій Л.), «Дитячі комплекти за мотивами одягу Снятинщини» (Лаврентович Я.), «Сукня «На Івана Купала»» (Писар М.), «Комплект одягу для нареченого» (Калинюк О.), «Одяг для нареченої» (Романів-Близнюк Н.), «Комплект верхнього одягу за мотивами Центральної України» (Кіндрат Л.), «Комплекти дитячого одягу до Першого Святого Причастя» (Федорів О.) та ін.

Великою заслугою у фаховому виготовленні одягу, вишитих виробів, курсових і дипломних одягових проєктів була праця викладача основ моделювання, конструювання і шиття одягу Шкрібляк Марії Іванівни. В цей час завершилась апробація програми даної дисципліни. Під керівництвом досвідченого викладача студенти відділення за програмовим матеріалом опановували знаннями, уміннями і навиками моделювання, конструювання і шиття дитячого, жіночого, чоловічого і верхнього одягу різного асортименту і призначення.

З 1998 року в програмові завдання з композиції було введено розділ «Проектування одягу спеціального призначення: літургійного, сценічного». На заняттях з роботи в матеріалі студенти опановували професійними навиками і

уміннями золотешвейництва; на основах моделювання – уміннями виготовлення ансамблю священничих риз.

Державною кваліфікаційною комісією випуску молодших спеціалістів відділення ХВМО 1998 року було відзначено дипломну роботу «Облачення для священника» до свят Пресвятої Богородиці для Голови катехитичного центру Івано-Франківської області О. Зеновія дипломників: Знак Тетяни – виготовляла фелон; Ременди Оксани (епітрахіль, нарукавники-поручі, пояс); Гаврилів Любові (стихар); Берізки Тетяни (набір покрівців-воздухів).

За розвиток народних традицій в проектуванні сучасного одягу ДКК відзначила похвалою дипломну роботу Матвій Світлани «Комплект святкового жіночого одягу «Слов'янські мотиви» (керівник Кириченко Н.А., 1998 р.).

На заняттях з технології було введено практичний курс з рослинного фарбування природними фарбниками. Результати практичних досліджень висвітлювались на науково-практичних конференціях Довгострокового міжнародного проекту «Екологічний ракурс» (викладачі Кириченко Н.А., Близнюк О.В.), організованого Львівською академією мистецтв.

У той час Сусак К.Р. як досвідчений педагог, згуртує навколо себе молодих педагогів – 8 дипломованих спеціалістів – кваліфікованих викладачів кафедри ХВМО: Кириченко-Стеф'юк Н.А., Гринюк М.М., Шкрібляк М.І., Швед О.В., Близнюк О.В., Сорохан І.Б., лаборанта Лаврентович Я.Я. – випускницю Косівського коледжу 1999 року, Кузіва М.П., майстра виробничого навчання.

Викладачі і працівники відділу працюють у постійному пошуку: створення фахових кваліфікаційних програм I і II рівня підготовки спеціалістів, оновлення методів навчання, філософське осмислення і творча інтеграція засобами художньої вишивки складних глибоких тем дипломних проектів.

На I освітньо-кваліфікаційному рівні підготовки спеціалістів студенти вивчають понад сто різних технік та прийомів художнього вишивання. Вчать проектувати вироби інтер'єрного та одягового призначення, вчать виконувати свої проекти в матеріалі враховуючи технологічні особливості художнього вишивання. Під час вивчення курсу «моделювання одягу» студенти опановують знаннями, вміннями і навиками конструювання, моделювання і технології шиття дитячого, жіночого і чоловічого одягу.

На другому освітньо-кваліфікаційному рівні особлива увага приділяється взаємозв'язку фахових дисциплін: міжпредметному зв'язку композиції, роботи в матеріалі, моделювання, конструювання, технології шиття одягу, теорії наукових досліджень, історії мистецтва за фахом.

Навчання на бакалавраті (II ОКР) розраховане на потужний і талановитий контингент студентів. Тому воно опирається на вже вивчений матеріал з основ народного мистецтва та академічну школу станкового мистецтва. На заняттях з композиції студенти-бакалаври вивчають теоретичні та практичні основи розробки композиції при художньому проектуванні творів художньої вишивки інтер'єрного характеру, основні поняття та закони формування одягу різних асортиментних груп та призначення, вивчають закони гармонізації та образну природу одягу, розглядаючи форму одягу як матеріальну структуру, що розвивається у просторі і часі.

Розраховуючи на індивідуальні творчі особливості кожного студента, особливості практики спеціалізації, особливості національно-регіонального дисципліна «Робота в матеріалі» на II ОКР розвиває теоретичні та практичні основи виконання композиції в матеріалі, сприяє творчому розвитку художньо-професійної грамоти та майстерності розвиває прагнення до дослідницької роботи в галузі вивчення і розвитку етнографічних традицій вишивального мистецтва та мистецтва моделювання одягу. Відділення ХВМО в Косівському коледжі ПДМ намагалось формувати творчу особистість своїх випускників на народних традиціях Гуцульщини, враховуючи

насамперед, досягнення українського мистецтва вишивання та модних тенденцій моделювання одягу.

У свій час державними кваліфікаційними комісіями 1999-2000 рр. були відзначені дипломні роботи 1998-1999 н.р.: комплект жіночого одягу «Галичанка» Кабин В. (керівники проекту Кириченко Н.А., Швед О.В.), ансамбль жіночого одягу Гречки Н. (керівники Кириченко Н.А., Сусак К.Р.), комплект чоловічого одягу Ганиш О. (керівники Кириченко Н.А., Сусак К.Р.), святковий комплект одягу «Вечірній гук» Пошиван С. (керівник Кириченко Н.А.), святкова сукня «Ніжність» Познак О. (керівник Кириченко Н.А.), комплект одягу для дівчинки до Першого Святого Причастя Коб'юк С. (керівники Кириченко Н.А., Сорохан І.Б.).

У зв'язку з приїздом до України папи Римського у 2000 році і на замовлення Собору Святого Юра у м. Львові дипломники I ОКР відділення ХВМО розробили п'ять варіантів комплексного оформлення інтер'єру собору засобами художнього вишивання за проектом Ткачик Катерини виконали в матеріалі 13 виробів: скатертину, рушники, обруси, хоругви. Дипломники Ткачик Катерина, Коземчук Мар'яна, Лаврук Надія, Березнюк Галина, Симчик Галина, Гондурак Ольга. Всього з допомогою студентів інших курсів відділення ХВМО було виконано в матеріалі 24 сакральні речі для собору. Керівниками грандіозного дипломного проекту були всі викладачі кафедри. Спільну роботу викладацького і студентського колективів високо оцінив сам папа Іоан-Павло II. Уряд Собору Св. Юра нагородив дипломників безкоштовною екскурсією, проживанням і проходженням практики у м. Львові. Керівником практики була викладач роботи в матеріалі Швед Ольга Василівна.

У 1999 році в Косівському коледжі ПДМ ім. В.І. Касіяна проводиться атестація закладу на II ОКР. Викладацький колектив кафедри ХВМО активізує свою діяльність на вдосконалення навчально-виховного процесу, методичного забезпечення, творчої діяльності, поліпшується матеріальна база. Майстерня ХВМО поповнюється новим обладнанням: закуплено швейну машину, оверлок, вишивальні матеріали. Майстром виробничого навчання призначено викладача швейного обладнання Кузіва М.П. (наладчика швейних машин Карагандинської швейної фабрики).

Матеріали експертних комісій Косівського коледжу розглядаються на засіданні Фахової ради культури та мистецтва Міністерства вищої освіти України і на основі висновків акредитаційної та ліцензійної комісій Фахова рада вносить рішення про акредитацію Косівського коледжу прикладного та декоративного мистецтва ім. В.І. Касіяна за II освітньо-кваліфікаційним рівнем. Державна акредитаційна комісія погоджує ліцензування за III ОКР за умови зміни статусу навчального закладу з коледжу на інститут. Викладацький колектив закладу безмежно вдячний директору К.Р. Сусак за її персональний вклад у реорганізацію ККПДМ у Косівський державний інститут прикладного та декоративного мистецтва першим ректором якого заслужила стати Катерина Романівна, успішна і багатогранна праця якої на ниві української культури удостоєна була високої урядової нагороди ордена Дружби народів (1986 р.), лауреат «Всеукраїнської галузевої премії» (1999 р.) [1].

Сусак К.Р. відрізнялася тим, що високо цінувала працю педагогічних колективів навчального закладу багатьох поколінь, народних і професійних майстрів Гуцульщини, їх співпрацю з мистецькою інтелігенцією Львова і краю. Тому реорганізацію закладу з коледжу в державний інститут прикладного та декоративного мистецтва вбачала як високу оцінку державою праці декілької поколінь педагогічних колективів «Косівської школи» [3].

У 2000 році Косівський коледж переходить у відання Міністерства освіти і науки України і в березні 2001 року Державна акредитаційна комісія Міністерства освіти і науки України повторно розглядає ліцензійні матеріали і ліцензує заклад з видачею ліцензії на право підготовки фахівців за III ОКР – «спеціаліст».

У зв'язку з реорганізацією навчального закладу на інститут, навчально-

методична діяльність педколективу кафедри спрямовується на розробку і впровадження навчальних програм фахових дисциплін III ОКР. У викладацький колектив вливаються нові молоді спеціалісти – випускники нашого закладу і кафедри моделювання одягу Львівської національної академії мистецтв – Лаврентович Я.Я. і Бович Л.Ю., а також випускниця нашого закладу і Прикарпатського національного університету Боєчко О.Л.

З матеріалів про педагогічне навантаження на 2001-2002 н.р. на кафедрі художньої вишивки і моделювання одягу(I-II ОКР) працювали: Кириченко Н.А. – завідувача кафедрою з 2001 р., викладач композиції, роботи в матеріалі, історії мистецтва за фахом, дипломний керівник; Сусак К.Р. – ректор, викладач роботи в матеріалі, дипломний керівник; Гринюк М.М. – проректор з наукової роботи, викладач основ композиції, дипломний керівник; Сорохан І.Б. – викладач композиції, дипломний керівник; Близнюк О.В. – викладач технології і матеріалознавства; Швед О.В. – викладач роботи в матеріалі, дипломний керівник; Лаврентович Я.Я. – лаборант, пізніше викладач конструювання, моделювання, роботи в матеріалі; Бович Л.Ю. – викладач основ композиції, композиції, пізніше проектної графіки; Шкрібляк М.І. – викладач основ моделювання, конструювання і технології шиття одягу; Боєчко О.Л. – викладач композиції; Кузів М.П. – завідувача майстернею.

Із зміною статусу навчального закладу активізувалась творча, науково-дослідна і виховна робота кафедри ХВМО. Студентські колективи I-III ОКР почали брати активну участь у рекламних показах моделей сучасного одягу за народними мотивами різних етно-регіонів України, за мотивами історичного костюма, рекламувати заклад на різних рівнях: 1 лютого 2002 р. в м. Івано-Франківську, театр ім. І.Франка – «Сезони моди»; з 2003 року – постійні учасники фестивалів народних ремесел в м. Косові, смт. Верховині, м. Коломиї, м. Івано-Франківську, в с. Космач; конкурсів краси «Міс – Коломия», «Міс – Івано-Франківськ». На цих конкурсах було представлено сучасний одяг за народними мотивами для учасників конкурсу. Дипломні роботи студентів ХВМО і МО (моделювання одягу) I-III ОКР були представлені на всеукраїнській виставці «Автентика і час» (м. Київ, будинок художників, 2003 р.); на Звіті Івано-Франківської області (м. Київ, Івано-Франківське земляцтво, травень 2003 р.).

У 2004 році (19-23 травня) з успіхом відбувся рекламний показ моделей сучасного одягу в національному баченні в рамках V Загальнонаціонального конкурсу «Українська мова – мова єднання» (з метою зміцнення державної функції української мови, піднесення рівня мовної культури під патронатом президента України, за підтримки Спілки журналістів України) «Косів-Затока, Одеса, Умань, Городище, Черкаси, Канів, Косів (біля 20 учасників КДППДМ).

У 2005 р. (17-19 лютого) в Українському домі м. Києва відбувся Фестиваль карпатського вбрання з участю КДППДМ(з нагоди зустрічі 7 президентів Європи в Україні).

Викладацькі колективи I і III ОКР активно включились у роботу по забезпеченню навчального процесу відповідним програмно-методичним забезпеченням.

У 2003 році вийшла з друку авторська навчальна програма з дисципліни «Робота в матеріалі» для III ОКР: «бакалавр» і «спеціаліст» викладача Сусак К.Р., Заслуженого працівника освіти України, члена Національної спілки майстрів України.

Гринюк М.М. – викладач основ композиції, кандидат мистецтвознавства, вдосконалює навчальну програму дисципліни «Основи композиції» для III ОКР, яка впроваджується у навчальний процес.

Від 19.02.2003 року вийшов наказ № 83 Міністерства освіти і науки України «Про створення училища КДППДМ». Відповідно видано наказ про переміщення викладачів з посади інституту на посаду викладачів училища.

З 1.09.2004 року в зв'язку з необхідним вдосконаленням структури училища

Косівського державного інституту ПДМ та з метою покращення навчального процесу, призначаються завідуючими цикловими комісіями I ОКР, в тому числі, Швед Ольга Василівна – завідувача циклової комісії художньої вишивки і моделювання одягу – викладач роботи в матеріалі II, III і IV курсів I ОКР, член Спілки народних майстрів України.

До складу циклової комісії ХВМО ввійшли викладачі: Шкрібляк М.І. – викладач основ моделювання, конструювання і технології шиття одягу, Близнюк О.В. – викладач технології, Босчко О.Л. – викладач композиції і основ моделювання одягу, Іватра Г.О. – молодий педагог, випускниця нашого закладу і Прикарпатського національного університету, викладач основ композиції, композиції, роботи в матеріалі (з вересня 2007 р).

Педагоги фахових дисциплін циклової комісії ХВМО I ОКР і кафедри «Моделювання одягу» III ОКР активно працюють над удосконаленням навчальних програм і розробкою робочих початкових програм, методичного забезпечення, розробкою актуальних тем дипломних проектів.

Особливою подією не тільки в діяльності відділів ХВМО I ОКР; МО III ОКР, а й усього Косівського ДПДМ став вихід у світ у 2006 р. навчального посібника «Українське народне вишивання» Сусак К.Р., Стеф'юк Н.А – це підсумок 14-річної педагогічної діяльності викладачів, заслуга в тому, що в книзі вперше подано українське народне вишивання як навчальну дисципліну, сформульовано предмет та завдання, визначено роль і місце її серед фахових дисциплін спеціалізації. Методика вивчення матеріалу навчальної дисципліни запропонована в ракурсі неklasичної освітньої парадигми з урахуванням прилучення України до Болонської конвенції. В навчальному посібнику детально описано давно забуті шви: ключове шитво, шов ріжкатий, ключка, парована ключка, заігліно I, заігліно II, верхоплут гуцульський, шов кучерявий, колодки II, шов кочелистий, штепування, навиване тощо. Введення їх у навчальний процес, відтворення ними прадавніх композицій та авторська класифікація швів у своєму підсумку обумовлюють наукову цінність посібника. Навчальний посібник з роботи в матеріалі пропонується для викладачів, студентів навчальних закладів I і II ОКР та в межах Європейського освітнього простору. Науковий редактор доктор мистецтвознавства, професор член-кореспондент Академії мистецтв України М.Є. Станкевич, зав. відділом народного мистецтва інституту народознавства НАН України. Рецензенти: доктор мистецтвознавства, професор Ф.В. Захарчук-Чугай, старший науковий співробітник інституту народознавства НАН України; доктор мистецтвознавства Г.Г. Стельмашук, професор кафедри історії та теорії мистецтва ЛНАМ. На основі проведеної незалежної експертизи МОНУ ухвалило рекомендувати «Українське народне вишивання» як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Лист №14/18-2-2778 від 18.12.2005 р. [4].

Естафету своїх викладачів наставників і учителів Сусак К.Р. і Шкрібляк М.І., активно продовжує випускниця нашого закладу, магістр ЛНАМ за спеціальністю дизайнер-модельєр Лаврентович Я.Я., викладач роботи в матеріалі, конструювання і моделювання. Молодий викладач розробляє робочу навчальну програму з архітектоніки костюмних форм, повне методичне забезпечення дисциплін моделювання і конструювання одягу; початкові програми для I–IV, V–VI курсів з моделювання і конструювання, методичні вказівки до практичних завдань, методичні рекомендації до самостійної роботи студентів з фахових дисциплін. З метою вдосконалення методики викладання моделювання і конструювання одягу Лаврентович Я.Я. проходить стажування у ЛНАМ, проводить майстер-класи з навчальних програм з фаху.

У навчальні плани спеціалізації моделювання одягу вводиться дисципліна «Проектна графіка і спец рисунок». Розробкою навчальної програми дисципліни для II–VI курсів зайнялась молодий спеціаліст, випускниця Львівської академії мистецтв

кафедри моделювання одягу за спеціальністю «дизайнер-модельєр» Бович Л.Ю. Викладач розробила комплексне методичне забезпечення дисциплін «Основи композиції» I курс, «Композиція» II-IV курси, «Проектування» V-VI курси для II і III ОКР.

Навчальні програми, робочі навчальні програми, методичне забезпечення фахових дисциплін відділення вдосконалюються у зв'язку з проходженням акредитації спеціалізації через кожні 5 років.

Ще з років утворення Косівського коледжу на спеціалізації ХВМО, пізніше на «Моделюванні одягу» та «Дизайні костюма» інституту активно велась наукова робота. Викладачами «Основи теорії наукових досліджень» були кандидати мистецтвознавства Гринюк М.М., потім Книш Б.В. Керівники «Наукової практики» спеціалізації Стеф'юк Н.А., Книш Б.В., Мартинюк М.М., разом з керівниками наукових (бакалаврських) робіт Сусак К.Р., Гринюк М.М., Лаврентович Я.Я., Стеф'юк Н.А. розробляли плани наукових досліджень традиційного одягу, традиційної вишивки як джерел творчого натхнення у курсовому і дипломному проектуванні. Наукові (бакалаврські) роботи відзначались відповідними комісіями на студентських олімпіадах з наукової роботи (студентки IV курсу Іватри Галини «Міський жіночий костюм Галичини поч. XX ст.» – науковий керівник Сусак К.Р.; студентки IV курсу Пархом'юк Оксани «Художньо-стильові особливості народного одягу Поділля» – (науковий керівник Стеф'юк Н.А.).

З 2001 року успішно захистили наукові (бакалаврські) роботи 54 студенти спеціалізації.

З 2007 року науково-педагогічний колектив спеціалізації МК поповнився молодим викладачем, випускницею нашого закладу і магістром ЛНАМ Гуцуляк О.В., яка активно включилась у викладацьку діяльність відділення і кафедри дизайну як лаборант, а з 2010 р. як викладач технології, архітектоніки (II курс), моделювання та конструювання, проектної графіки, роботи в матеріалі (IV і V курси).

З 2009 року на кафедру дизайну прийнято доцентом відділу моделювання костюма викладачем комп'ютерного проектування Малиновського Валерія Івановича, кандидата технічних наук, випускника Київського національного університету технологій і дизайну за спеціальністю «художник-модельєр», спеціаліста в галузі дизайну одягу, прикладної геометрії, дизайну орнаментальних структур, церковного костюма, іконографії, мініатюрної вишивки.

За результатами проходження чергової державної акредитаційної експертизи кафедри «Дизайн» (зав. кафедрою Мартинюк С.Л), в її складі спеціалізації «Моделювання костюма» (зав. відділенням Стеф'юк Н.А.) за II ОКР «Бакалавр», акредитаційною комісією у складі експертів Харківської Академії дизайну, Запорізького технічного університету, було відзначено навчально-методичне забезпечення дисциплін, фахову підготовку бакалаврів і захист їх дипломних робіт. З 2012 року назву спеціалізації змінено на «Дизайн костюма» у зв'язку з інтеграцією навчальних планів з кафедрою дизайну костюма ЛНАМ. З 2012 року викладацький колектив спеціалізації в складі Малиновського В.І., Стеф'юк Н.А., Лаврентович Я.Я., Бович-Углер Л.Ю., Гуцуляк О.В. переводить комплексне методичне забезпечення навчальних дисциплін на кредитно-модульну трансферну систему навчання.

З 2014 року у зв'язку з акредитацією на кредитно-модульну систему навчання перероблено програмне забезпечення дисциплін III ОКР «Спеціаліст»: проектування і моделювання, проектна графіка V курс – старший викладач Бович-Углер Л.Ю.; проектування і моделювання, робота в матеріалі, переддипломна практика VI курсу – старший викладач Лаврентович Я.Я.; робота в матеріалі V курсу – викладач Гуцуляк О.В., ст. викладач Стеф'юк Н.А., виконання кваліфікаційної роботи VI курсу – ст. викладач Стеф'юк Н.А.; теорії і концепції індустрії моди V-VI курсів – доцент Книш Б.В.; комп'ютерне проектування VI курсу – доцент Малиновський В.І.

Вивчаючи принципи сучасного проектування, теорію дизайну костюма, визначальним у навчальному процесі спеціалізацій ХВМО і ДК, є виховання національно-спрямованої творчої особистості. Для цього в навчальному процесі фахових дисциплін передбачено різного типу практичні завдання, які ґрунтовно засвоюють традиції українського мистецтва.

Методика викладання на спеціалізація І, II і III ОКР заснована на переосмисленні багатогранної національної спадщини, відтворення засобами новітнього мистецтва української ментальності, світосприйняття в нових історичних умовах, формування засобами сучасного мистецтва українського національного стилю в проектуванні.

Курсові і дипломні проекти студентів щорічно рекламують заклад в Україні на конкурсах, фестивалях молодих модельєрів.

Могутнім джерелом інспірацій у мистецтві костюма є одвічне прагнення людини жити у злагоді з природою, духовними ідеалами й естетичними уподобаннями, які формувалися століттями на Богом даній кожному народу землі. Здорові, незамулені джерела духовності народу, що проявляються в його мистецьких уподобаннях, завжди будуть нас хвилювати і оберігати від блукання манівцями в пошуках гармонії.

Конкурс ставить за мету об'єднати молоді таланти в пошуках сучасного стилю, але обов'язково, йдучи «Від джерел», пропагувати цей напрям у навчанні і творчій діяльності серед широкої громадськості і виробників» – така концепція міжнародного конкурсу молодих модельєрів «Водограй», який засновано кафедрою дизайну КППДМ ЛНАМ у 2009 р. (ідея – зав. кафедрою Мартинюка С.Л., організатори – викладачі відділення моделювання костюма інституту при активній підтримці викладачів спеціалізації ХВМО училища. Конкурс відбувся у 2009, 2010, 2011, 2012, 2013 роках, у 2015 році відбувся VI – під егідою МОНУ. Учасниками були студенти кафедр і відділів моделювання костюма (дизайну костюма) навчальних закладів II-IV рівнів акредитації, включно з дипломниками року проведення конкурсу.

Отже, історію розвитку спеціалізацій «Художня вишивка та моделювання одягу» і «Дизайн костюма» Косівського інституту ПДМ можна поділити на три етапи: 1939-1955 рр. – роки становлення відділення «Художньої вишивки, крою і моделювання одягу»; 1989-2000 рр. – відновлення відділення «Художньої вишивки і моделювання одягу» Косівського училища ПДМ, реорганізація у 1995 році в кафедру ХВМО Косівського коледжу ПДМ ім. В.І.Касіяна; 2000-2016 – спеціалізація ХВМО I ОКР і «Моделювання одягу» III ОКР Косівського державного інституту ПДМ; з 2007 року – спеціалізація «Моделювання костюма» Косівського інституту ПДМ Львівської національної академії мистецтв; з 2012 року – спеціалізація «Дизайн костюма» КППДМ ЛНАМ.

ЛІТЕРАТУРА

1. Никорак О. Досягнення Катерини Сусак. // Вісник Львівської національної академії мистецтв. – Вип.23 – Львів, 2012. – С. 252-261.
2. Пелипейко І.А. Косівська «промислівка» штрихи до історії // Гуцульський край. – 2002. – №17. – 27 квітня
3. Сусак К.Р. Становлення вищої мистецької освіти в Косові. // Мистецтвознавство '01. Інститут народознавства НАН України, – Львів, 2002. – С 42-43.
4. Сусак К.Р., Стеф'юк Н.А.. Українське народне вишивання: Навч. посібник / К.Р.Сусак, Н.А. Стеф'юк. – К.: Наук.світ, 2006. – 281 с.